

ผลของการใช้รูปแบบการสอบทักษะทางคลินิกต่อการรับรู้สมรรถนะและทักษะทางคลินิกการพยาบาลมารดาและทารกของนักศึกษาพยาบาล

กรรณิกา เพ็ชรรักษ์, พย.ม.^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะและทักษะทางคลินิกการพยาบาลมารดาและทารก ทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอบทักษะทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2563 จำนวน 77 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยรูปแบบการสอบทักษะทางคลินิก และคู่มือการสอบทักษะทางคลินิกแบบสอบถามการรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารก และแบบประเมินทักษะทางคลินิกการพยาบาลมารดาและทารก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติ Paired t-test

ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารกอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.00$, $SD = 0.91$) ทักษะทางคลินิกการพยาบาลมารดาและทารกอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 9.20$, $SD = 1.11$) และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารก และทักษะทางคลินิกการพยาบาลมารดาและทารก หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) จากการวิจัยแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการสอบทักษะทางคลินิกช่วยส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะและทักษะทางคลินิกเกี่ยวกับการพยาบาลมารดาและทารกของนักศึกษาพยาบาล ดังนั้นควรมีรูปแบบการสอบทักษะทางคลินิกในรายวิชาภาคทฤษฎีเพื่อช่วยส่งเสริมการรับรู้และทักษะทางคลินิกในการพยาบาลมารดาและทารกของนักศึกษาพยาบาลต่อไป

คำสำคัญ: รูปแบบการสอบทักษะทางคลินิก การรับรู้สมรรถนะ ทักษะทางคลินิก การพยาบาลมารดาและทารก นักศึกษาพยาบาล

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

* ผู้เขียนหลัก e-mail: kannika@bcnsurin.ac.th

The Effects of an Objective Structured Clinical Examination on Perceived Nursing Competencies and Clinical Skills Among Maternal and Child Nursing Students

Kannika Phetcharak, M.N.S.^{1*}

Abstract

This quasi-experimental research compared maternal and child nursing perceived performance and clinical skills among graduate nursing students before and after using the objective structured clinical skills exam (OSCE) model. The sample was 77 nursing students in the 3rd year of the undergraduate program at Boromarajonani College of Nursing (Surin) during the 2020 academic year. The research instruments were the Clinical Skills Exam Model and Clinical Skills Examination Handbook, a perceived maternal and child nursing performance questionnaire, and a Clinical Skills Exam Evaluation Form for maternal and child nursing. Data were analyzed by descriptive statistics and paired t-tests.

The results showed that the mean score for perceived nursing competencies was at a moderate level ($\bar{x} = 3.00$, $SD = 0.91$). The mean score for maternal and child nursing clinical skill was at a high level ($\bar{x} = 9.20$, $SD = 1.11$). Post-test mean scores for perceived maternal and infant nursing performance and for maternal and infant nursing clinical skills were significantly higher than pre-test scores ($p < .001$). The results of this study showed that OSCE promoted nursing students' perceived nursing competencies and maternal and child nursing clinical skills. It is recommended that maternal and child nursing students use OSCE to promote their perceived nursing competencies and clinical skills.

Key words: Objective structured clinical examinations, perceived nursing competencies, clinical skills, maternal and child, nursing student

¹ Lecture of Boromarajonani College of Nursing, Surin, Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute

* Corresponding author e-mail: kannika@bcnsurin.ac.th

ความสำคัญของปัญหา

การพยาบาลมารดาและทารกเป็นบทบาทหนึ่งของวิชาชีพการพยาบาล โดยดูแลทั้งในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด รวมถึงการพยาบาลทารกแรกเกิด ดังนั้น การพยาบาลมารดาและทารกมีโอกาสในการเผชิญสถานการณ์และต้องตัดสินใจแก้ปัญหา หรือดูแลช่วยเหลือเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการที่แตกต่างกันตามบริบทที่เกิดขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะทางคลินิกที่สำคัญ ปฏิภาณ ไหวพริบ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และจริยธรรมเพื่อการตัดสินใจเลือกแนวทางการปฏิบัติที่ดีและเหมาะสมสำหรับผู้รับบริการ (Chan, 2013) นอกจากนี้พยาบาลต้องมีทักษะการปฏิบัติพยาบาลที่ถูกต้องตามมาตรฐานการพยาบาล ในการจัดการศึกษาทางการพยาบาลจึงมุ่งการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการจัดการศึกษาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ให้สูงขึ้นและเป็นสากล สามารถผลิตพยาบาลวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ และจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของประเทศ โดยเป้าหมายหลักในการจัดการศึกษาพยาบาล คือ เมื่อสำเร็จการศึกษามีความสามารถตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรพยาบาลบัณฑิตทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 6) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ (Office of the Higher Education Commission, 2020) นอกจากนี้บัณฑิตพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ควรเกิดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไปตามที่หลักสูตรและสังคมต้องการ และที่สำคัญต้อง มีคุณธรรม จริยธรรม ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง สื่อสารกับผู้รับบริการและผู้ร่วมงานได้อย่างเข้าใจและมีประสิทธิภาพ (Chukumnerd & Puicharoen, 2017)

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ สังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ได้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 มีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ทั้งภาคทฤษฎี

และภาคปฏิบัติ โดยจัดการเรียนการสอนแก่นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 จำนวน 12 หน่วยกิต จากการศึกษาประเมินผลการฝึกภาคปฏิบัติในรายวิชา ปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1, 2 ที่ผ่านมา พบปัญหาที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติงาน ได้แก่ 1) การขาดความมั่นใจในการปฏิบัติทักษะการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 2) การขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูลที่ได้จากผู้คลอดและจากทฤษฎี 3) มีความตื่นเต้นตกใจและประหม่าในการดูแลผู้คลอด 4) ขาดการคิดเชื่อมโยงข้อมูลนำไปสู่การนำไปใช้กับผู้คลอด 5) ขาดความกระตือรือร้น 6) ขาดการเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติงาน 7) การขาดการเชื่อมโยงความรู้ในภาคทฤษฎีสู่การปฏิบัติ (Academic of Boromarajonani College of Nursing Surin, 2019) ปัญหาดังกล่าว ส่งผลให้การฝึกปฏิบัติงานในภาคปฏิบัติที่ไม่มีคุณภาพ นักศึกษาขาดทักษะที่จำเป็นเกี่ยวกับการพยาบาลมารดาและทารก ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษาไม่สามารถให้การดูแลมารดาและทารกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การจัดการเรียนการสอนรายวิชาการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ในภาคทฤษฎีเดิม ส่วนใหญ่เป็นการบรรยาย/อภิปราย ซึ่งอาจเป็นวิธีการเรียนการสอนที่ไม่น่าสนใจ นักศึกษามีส่วนร่วมน้อย (Boromarajonani College of Nursing Sawanpracharak Nakhonsawan, 2017) ต่อมาจึงมีการพัฒนาและปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น การสาธิต การสาธิตย้อนกลับ การวิเคราะห์กรณีศึกษา การสรุปผังความคิด รวบรวม การเรียนรู้ด้วยตนเองจากแบบฝึกหัด เป็นต้น (Nakamadee, Veerapong, & Rongchay, 2016; Booranatanit, Vithayachockitikhun, Eklakannarat, & Viboonwatthanakit, 2019) นอกจากนี้ยังมีการนำ การสอบทักษะทางคลินิก (Objective Structured Clinical Examination: OSCE) มาปรับเป็นรูปแบบการเรียนการสอนภาคปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน และมีการสอบทักษะทางคลินิก ซึ่งเป็นวิธีการประเมินผลการสอบทักษะทางคลินิกที่มีมาตรฐานสามารถแยกแยะระดับความรู้ของนักศึกษาเป็นรายบุคคลได้อย่างแท้จริง (Narkbubpha, Thungthin, & Chatchumni,

2017) เป็นวิธีการประเมินผลที่ครอบคลุมการวัดระดับความรู้ ทักษะ การปฏิบัติ และการตัดสินใจในการดูแลพยาบาลผู้รับบริการตามสถานการณ์ที่กำหนด โดยมีโจทย์สถานการณ์หรือผู้ป่วยจำลอง เป็นเงื่อนไขให้นักศึกษาแสดงสมรรถนะหรือทักษะการปฏิบัติการพยาบาล การสื่อสาร การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า (Smith, Muldoon & Biesty, 2012; Chukumnerd & Puicharoen, 2017; Ekthamasuth, Taweasuk, & Chojijoho, 2017; Thamnamsin, Punyapet, Noitung, & Artsanthia, 2018; Weerawatthanodom, Sirisakulpaisal, Chairat, & Bangthamai, 2020) จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้การสอบทักษะทางคลินิก (OSCE) เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา และสามารถควบคุมตนเองได้ (Praboromarajchanok Institute Ministry of Public Health, 2016)

ปัจจุบันยังพบว่าการเรียนการสอนโดยการใช้การสอบทักษะทางคลินิก (OSCE) นี้ ดำเนินการในรายวิชาภาคปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ หากได้มีการนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้มาปรับใช้เป็นอีกวิธีหนึ่งในการเรียนการสอนทางภาคทฤษฎี จะช่วยให้นักศึกษามีโอกาสได้เกิดการปรับตัว และเรียนรู้ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมทั้งความรู้ ความเข้าใจของนักศึกษาจากทฤษฎีสู่การทดลองและการฝึกปฏิบัติการทดลองในแต่ละทักษะ มีโอกาสกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการรับรู้สมรรถนะของการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์มากยิ่งขึ้นได้ และยังพบว่าระบบกระบวนการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้โดยวิธีการสอนที่หลากหลายในภาคทฤษฎี เป็นปัจจัยการเสริมสร้างสมรรถนะและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาพยาบาลด้านการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ (Kruekaew, Kritcharoen, Phonin, Chatchawet, & Kaewpimon, 2018; Phimchaisai & Wongchanton, 2018) ดังนั้นในรายวิชาการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ การเตรียมตัวเป็นบิดามารดา การวางแผนครอบครัวและภาวะมีบุตรยาก การเปลี่ยนแปลงในระยะตั้งครรภ์ ระยะ

คลอด และระยะหลังคลอดที่มีภาวะปกติ การเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างมารดา ทารกและครอบครัว โดยใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมในการเสริมสร้าง ป้องกัน ดูแลและฟื้นฟูสุขภาพ โดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ และยึดหลักความปลอดภัยของผู้ป่วย การดูแลด้วยความเอื้ออาทรด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ และคุณธรรมจริยธรรม เป็นการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคทดลอง เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ (Thai Qualification Framework for Higher Education: TQF) โดยมุ่งเน้นทักษะที่สำคัญ 5 ด้าน เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา และช่วยเพิ่มโอกาสแห่งการเรียนรู้ของนักศึกษา จึงมีการออกแบบการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักศึกษาลดปัญหาดังกล่าว คือรูปแบบวิธีการประเมินผลความสามารถทางคลินิก (OSCE) จากเดิมมีกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบรรยาย อภิปราย สาธิตและการสาธิตย้อนกลับ ผู้วิจัยจึงได้นำการสอบทักษะทางคลินิก (OSCE) มาใช้ในรายวิชาการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 เพื่อพัฒนาคุณภาพการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และนำผลการศึกษากลับมาประเมินสมรรถนะของตนเองของนักศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารก และทักษะทางคลินิกการพยาบาลมารดาและทารก
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารก และทักษะทางคลินิกการพยาบาลมารดาและทารกของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ในระยะก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสอบทักษะทางคลินิก

สมมติฐานการวิจัย

1. การรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารกของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลังการใช้รูปแบบการสอบทักษะทางคลินิกสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ

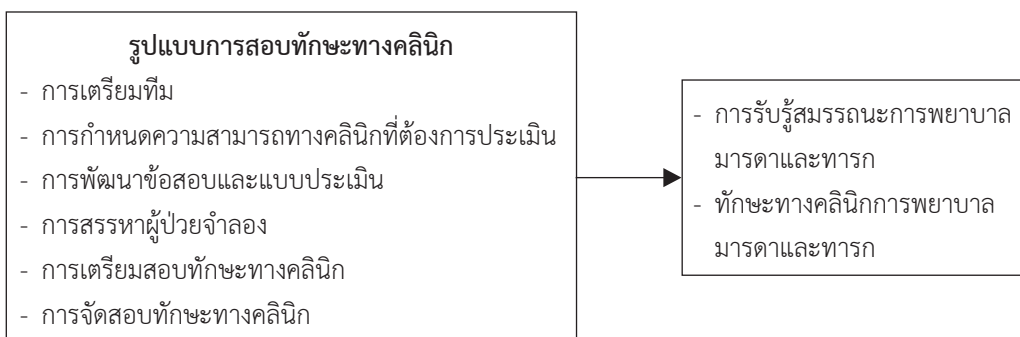
การสอบทักษะทางคลินิก

2. ทักษะทางคลินิกการพยาบาลมารดาและทารกของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลังการใช้รูปแบบการสอบทักษะทางคลินิกสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการสอบทักษะทางคลินิก

กรอบแนวคิดการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบ Objective Structured Clinical Examination in Nursing Education (Chukumnerd & Puicharoen, 2017) ซึ่งพัฒนามาจาก OSCE (Harden, 1988) มาเป็นกรอบแนวคิด โดย OSCE เป็นที่รู้จักครั้งแรกเมื่อถูกใช้ประเมินความสามารถทางคลินิกขั้นพื้นฐานของนักศึกษาแพทย์ เป็นการประเมินที่เน้นการประเมินทักษะปฏิบัติการหรือทักษะทางคลินิก มีการกำหนดรูปแบบการประเมินล่วงหน้าอย่างมีแบบแผน โดยผู้ประเมินใช้เครื่องมือประเมินแบบ check list หลักการของการประเมินด้วย OSCE ประกอบด้วย สถานีสอบ (Station) สถานการณ์จำลอง (Clinical relevance) วัตถุประสงค์การสอบ (Relative objective) รูปแบบโครงสร้าง (Structured format) และความยืดหยุ่น (Flexibility) ทั้งนี้ Chukumnerd and Puicharoen (2017) กล่าวถึงวิธีการประเมินผลความ

สามารถทางคลินิกเป็นการประเมินแบบปรนัยผ่านการสังเกตการณ์โดยตรง เป็นรูปแบบการประเมินที่มีการวางแผนรูปแบบล่วงหน้าอย่างมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน รูปแบบการสอบทักษะทางคลินิก OSCE มีขั้นตอน 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมทีม 2) การกำหนดความสามารถทางคลินิกที่ต้องการประเมิน 3) การพัฒนาข้อสอบและแบบประเมิน 4) การสรรหาผู้ป่วยจำลอง 5) การเตรียมสอบ และ 6) การจัดสอบ โดยรูปแบบและข้อสอบที่นำมาใช้สอบในครั้งนี้จะเป็นการสอบทักษะทางคลินิก ที่มีความเกี่ยวข้องกับพยาบาลมารดาและทารก เป็นการตรวจร่างกายหญิงตั้งครรภ์ การทำคลอดปกติ และการประเมินทารกแรกเกิด ซึ่งรูปแบบการสอบทักษะทางคลินิกในครั้งนี้เป็นการสอบทักษะทางคลินิกแบบปรนัยใช้การประเมินแบบ check list เมื่อนักศึกษาได้แสดงทักษะทางคลินิกโดยการปฏิบัติการพยาบาล รวมถึงการแสดงสมรรถนะการสื่อสาร การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ผ่านโจทย์สถานการณ์จำลองที่ได้รับในแต่ละสถานี และมีโอกาสได้รับการเฉลยข้อสอบให้ทราบในหลักการที่ถูกต้อง ได้รับการสะท้อนผลการปฏิบัติทักษะทางคลินิกเป็นรายบุคคลโดยตรง จึงกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารก ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษากึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบกลุ่มเดียววัดก่อน-หลังการทดลอง (One group Pretest-Posttest Design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในประชากรที่เป็น

นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 3 รุ่นที่ 31 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 มีอายุระหว่าง 20 -34 ปี จำนวนทั้งหมด 77 คน

การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

ตามหลักจริยธรรมการวิจัยโดยผ่านการพิจารณาจริยธรรมของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ รหัส P-EC 09-05-63 และมีการพิทักษ์สิทธิ์โดยการชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการวิจัย การชี้แจงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธ การเข้าร่วมวิจัยโดยไม่มีผลต่อคะแนนผลการเรียนใด ๆ ทั้งสิ้น จากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างเซ็นชื่อในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ข้อมูลที่ได้รับจะเก็บเป็นความลับพร้อมทั้งเผยแพร่ในภาพรวมของการศึกษา และพร้อมทำลายเมื่อสิ้นสุดการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัยและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัย คือรูปแบบการสอบทักษะทางคลินิก (OSCE) และคู่มือการสอบทักษะทางคลินิก (OSCE) ผู้วิจัยประยุกต์จากรูปแบบการสอบทักษะทางคลินิก (Chukumnerd & Puicharoen, 2017) ซึ่งพัฒนาจากแนวคิดของ Harden (1988) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การเตรียมทีม โดยรูปแบบการสอบทักษะทางคลินิก (OSCE) นี้ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ทำหน้าที่ประเมินประจำสถานี ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาและมีความเชี่ยวชาญในสถานีที่จัดสอบ ได้รับการเตรียมความพร้อมในประเด็นที่สำคัญ ๆ ได้แก่ มีความเข้าใจในแบบประเมินการให้คะแนนนักศึกษาด้วยความเที่ยงตรงตามแบบประเมินที่กำหนดไว้ เพื่อให้แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกัน และมีความน่าเชื่อถือระหว่างผู้ประเมินเนื่องจากจำเป็นต้องแบ่งนักศึกษาสอบในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้ผู้วิจัยกำหนดเจ้าหน้าที่และผู้จับเวลา เพื่อการจัดการนักศึกษาให้ถูกต้องและเป็นระเบียบ รักษาเวลาที่ต้องใช้ในการสอบ โดยจัดผู้คุมสอบห้องละ 1 คน เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 ซึ่งเคยมีประสบการณ์การฝึกภาคปฏิบัติรายวิชานี้มาแล้ว สถานีที่ใช้จัดสอบ ได้แก่ สถานีการตรวจร่างกาย และการตรวจครรภ์ การทำคลอดปกติ และการประเมินทารกแรกเกิด

1.2 การกำหนดความสามารถทางคลินิกที่จะได้รับการประเมิน ประกอบด้วยความสามารถทางคลินิกในเรื่องการตรวจร่างกายและการตรวจครรภ์ การทำคลอด

ปกติ และการประเมินทารกแรกเกิด เป็นการผสมผสานระหว่างทักษะทางคลินิกในด้านต่าง ๆ รวมถึงความยากง่ายที่แตกต่างกัน และมีความครอบคลุมของวัตถุประสงค์การศึกษาตามเกณฑ์ของหลักสูตร เช่น การเตรียมอุปกรณ์สำหรับการตรวจร่างกายและการตรวจครรภ์ การแนะนำตัวก่อนการตรวจ การสรุปผลการตรวจ การทำคลอดศีรษะ และการทำคลอดไหล่และลำตัวของทารก การทำคลอดกรการวัดรอบศีรษะทารก เป็นต้น

1.3 การพัฒนาข้อสอบและแบบประเมินการสอบทักษะทางคลินิก (OSCE) ประกอบด้วยโจทย์สถานการณ์ แบบสังเกตการปฏิบัติทักษะการพยาบาลของนักศึกษาตามรายการประเมิน ซึ่งได้รับการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

1.4 การสรรหาผู้ช่วยจำลอง ในการสอบประเมินทักษะทางคลินิก (OSCE) ในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้หุ่นจำลองในการจัดสอบ โดยจัดเตรียมหุ่นจำลองให้มีความเพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาและจำนวนกลุ่มที่ใช้สอบ

1.5 การเตรียมสอบทักษะทางคลินิก ในขั้นตอนการเตรียมสอบทักษะทางคลินิก (OSCE) นี้จะเป็นการทดลองใช้ข้อสอบและแบบประเมินเสมือนจริงโดยผู้ประเมินและทดสอบค่าความน่าเชื่อถือระหว่างผู้ประเมิน รวมถึงการวางผังของสถานีสอบโดยกำหนดการสอบทั้ง 3 สถานี ใช้เวลา 35 นาที ได้แก่ สถานีการตรวจร่างกายและการตรวจครรภ์ใช้เวลา 10 นาที สถานีการทำคลอดปกติใช้เวลา 15 นาที และสถานีการประเมินทารกแรกเกิดใช้เวลา 10 นาที

1.6 การจัดสอบทักษะทางคลินิก โดยการจัดสถานที่สอบให้มีความกว้างเพียงพอเพื่อรองรับจำนวนอุปกรณ์และวัสดุสำหรับการสอบ และเพื่อลดการรบกวนนักศึกษาขณะปฏิบัติทดสอบทักษะทางคลินิก (OSCE)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ และอายุ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารก ผู้วิจัยประยุกต์มาจากแบบสอบถามสมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารก (Srisuying, Phanmuang, Toontum, Wirifai, &

Wunchooserm, 2018) ซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 56 ข้อ ประกอบด้วยด้านความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลมารดาและทารก ด้านการปฏิบัติทักษะการพยาบาลมารดาและทารก และด้านทัศนคติต่อการพยาบาลมารดาและทารก เป็นข้อคำถามเชิงบวกทุกข้อ ลักษณะของคำตอบให้เลือกตอบในลักษณะ Likert's scale มี 4 ระดับ (4 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง, 3 = เห็นด้วย, 2 = ไม่เห็นด้วย, 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) คะแนนรวมสูงหมายถึง การรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารกสูง แบ่งระดับการรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารกออกเป็น 3 ระดับ (Srisa-ard, 2010) ดังนี้ ค่าคะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป (คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.20-4.00 คะแนน) หมายถึง มีการรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารกอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนระหว่างร้อยละ 60-79 (คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.40-3.19 คะแนน) หมายถึง มีการรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารกอยู่ในระดับปานกลาง และค่าคะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60 (คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00-2.39 คะแนน) หมายถึง มีการรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารกอยู่ในระดับน้อย

ส่วนที่ 3 แบบประเมินทักษะทางคลินิก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการทบทวนวรรณกรรมและสอดคล้องกับเนื้อหารายวิชาที่หลักสูตรกำหนด ประกอบด้วยแบบประเมินการตรวจร่างกายและการตรวจครรภ์ จำนวน 10 ข้อ แบบประเมินการทำคลอดปกติ จำนวน 10 ข้อ และแบบประเมินการประเมินทารกแรกเกิดจำนวน 10 ข้อ โดยแบบประเมินเป็นแบบ 2 ตัวเลือก (0 = ไม่สมบูรณ์, 1 = สมบูรณ์) ลักษณะข้อคำถาม เช่น แนะนำตนเองและขออนุญาตหญิงตั้งครรภ์ก่อนการตรวจครรภ์, ตรวจครรภ์ครบ 4 ท่า (สอดคล้องกับอายุครรภ์), การทำคลอดศีรษะไหล และลำตัวของทารก, การประเมินสภาพทารก (APGAR score) และการวัดสัญญาณชีพ, การตรวจ reflex (moro, rooting, sucking, swallowing) เป็นต้น คะแนนรวมสูงหมายถึง ทักษะทางคลินิกการพยาบาลมารดาและทารกสูง แบ่งระดับทักษะทางคลินิกการพยาบาลมารดาและทารกออกเป็น 3 ระดับ (Srisa-ard, 2010) ดังนี้ ค่าคะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป (คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 8-10 คะแนน) หมายถึง มีทักษะทางคลินิกการพยาบาลมารดาและทารกอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนระหว่างร้อยละ 60-79 (คะแนน

เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 6-7 คะแนน) หมายถึง มีทักษะทางคลินิกการพยาบาลมารดาและทารกอยู่ในระดับปานกลาง และค่าคะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60 (คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0-5 คะแนน) หมายถึง มีทักษะทางคลินิกการพยาบาลมารดาและทารกอยู่ในระดับน้อย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. รูปแบบการสอบทักษะทางคลินิก (OSCE) และคู่มือการสอบทักษะทางคลินิก (OSCE) ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทรินทร์ จำนวน 5 ท่าน และผู้วิจัยปรับความเหมาะสมของเนื้อหาและการใช้ภาษา ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถามการรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารก และแบบประเมินทักษะทางคลินิกการพยาบาลมารดาและทารก ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (IOC = .93 และ .95 ตามลำดับ) และทดสอบความเที่ยง (Cronbach's coefficient alpha) เท่ากับ .95 และ .99 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะเตรียมการ ผู้วิจัยดำเนินการในขั้นตอน ดังนี้

1. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างและการชี้แจงข้อมูลก่อนการทดลอง เป็นการแจ้งข้อมูลนำเข้าไปแก่นักศึกษาทราบรายละเอียดการวิจัย ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย รวมถึงการถอนตัวออกจากการวิจัยโดยไม่มีผลต่อคะแนนผลการเรียนของนักศึกษา การรวบรวมข้อมูล และการเก็บข้อมูลการสอบของนักศึกษาเป็นความลับ และนัดหมายการสอบภายหลังการสอบปลายภาคการศึกษา รวมถึงการทำแบบสอบถามก่อนการทดลอง ซึ่งปฏิบัติการชี้แจงข้อมูลนี้ที่ห้องเรียนประจำของนักศึกษา
2. การเตรียมทีมการสอบทักษะทางคลินิก (OSCE) (ขั้นตอนที่ 1 ของรูปแบบ) ผู้วิจัยกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาเป็นผู้ทำหน้าที่ประเมินประจำสถานี ซึ่งได้รับการทำความเข้าใจเกี่ยวกับแบบประเมิน และระบบการหมุนเวียนการสอบของนักศึกษา ผู้วิจัยกำหนดให้นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 4 เป็นเจ้าหน้าที่ประจำสถานีและเป็นผู้จับเวลา
3. การกำหนดความสามารถทางคลินิกที่จะได้รับ

การประเมิน (ขั้นตอนที่ 2 ของรูปแบบ) เป็นขั้นตอนของการกำหนดหัวข้อและสถานีการสอบแต่ละหัวข้อให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ซึ่งมีทั้งหมด 3 สถานี ได้แก่ สถานีการตรวจร่างกายและการตรวจครรภ์ สถานีการทำคลอดปกติ และสถานีการประเมินทารกแรกเกิด

4. การพัฒนาข้อสอบและแบบประเมิน (ขั้นตอนที่ 3 ของรูปแบบ) เป็นขั้นตอนของการออกแบบข้อสอบและแบบประเมินทักษะทางคลินิก (OSCE) ซึ่งได้รับการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

5. การสรรหาผู้ช่วยจำลอง (ขั้นตอนที่ 4 ของรูปแบบ) ในการสอบประเมินทักษะทางคลินิก (OSCE) ในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้หุ่นจำลองในการจัดสอบ

6. การเตรียมสอบ OSCE (ขั้นตอนที่ 5 ของรูปแบบ) ในขั้นตอนการเตรียมสอบทักษะทางคลินิก (OSCE) นี้จะเป็นการทดลองใช้ข้อสอบและแบบประเมินเสมือนจริงโดยผู้ประเมิน และทดสอบค่าความน่าเชื่อถือระหว่างผู้ประเมิน โดยกำหนดผังการสอบ 3 สถานี ใช้เวลา 35 นาที ได้แก่ สถานีการตรวจร่างกายและการตรวจครรภ์ใช้เวลา 10 นาที สถานีการทำคลอดปกติใช้เวลา 15 นาที และสถานีการประเมินทารกแรกเกิดใช้เวลา 10 นาที ซึ่งจะหมุนเวียนการสอบทีละคน

ระยะทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการในขั้นตอนการจัดสอบ OSCE (ขั้นตอนที่ 6 ของรูปแบบ) เป็นการจัดสอบทักษะทางคลินิกภายหลังการสอบปลายภาคการศึกษา การสอบแต่ละสถานีหมุนเวียนการสอบทีละคน ซึ่งผู้วิจัยชี้แจงขั้นตอนการสอบให้กับนักศึกษารับทราบ ระยะเวลาศึกษา ลำดับ ผังการสอบทั้ง 3 สถานี ใช้เวลา 35 นาที ได้แก่ สถานีการตรวจร่างกายและการตรวจครรภ์ใช้เวลา 10 นาที สถานีการทำคลอดปกติใช้เวลา 15 นาที และสถานีการประเมินทารกแรกเกิดใช้เวลา 10 นาที ลำดับการเดินทางไปแต่ละสถานี การดำเนินการสอบตามแผนและการประเมินผล โดยมีอาจารย์ประจำสถานีเป็นผู้ประเมินผล การสอบ ภายหลังจากสอบทักษะทางคลินิกของนักศึกษา อาจารย์ประจำสถานีแจ้งผลการสอบทันทีและสะท้อนหลักการที่ถูกต้อง

ระยะหลังการทดลอง เป็นขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ภายหลังการทดลอง โดยให้นักศึกษาแสดง

ความคิดเห็น ความรู้สึก ให้นักศึกษาทำแบบสอบถามการรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารก จากนั้นกล่าวขอบคุณนักศึกษา และเสร็จสิ้นกระบวนการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป การรับรู้สมรรถนะ และทักษะทางคลินิกการพยาบาลมารดาและทารก วิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา ประกอบด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารก และทักษะทางคลินิกการพยาบาลและทารกของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ Paired t-test และทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นก่อนใช้สถิติ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 21.53 ปี ส่วนใหญ่อายุ 21 ปี (ร้อยละ 59.74) เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 91.00)

2. คะแนนการรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารก และทักษะทางคลินิกการพยาบาลมารดาและทารก ระยะก่อนการทดลองและหลังการทดลองดังนี้

2.1 ระยะก่อนใช้รูปแบบฯ กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารกอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.75, SD = 0.87$) และเมื่อผ่านกระบวนการสอบโดยใช้รูปแบบ OSCE ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารกเพิ่มขึ้นและอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.00, SD = 0.91$)

2.2 ระยะก่อนใช้รูปแบบฯ กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยทักษะทางคลินิกการพยาบาลมารดาและทารกอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 6.58, SD = 0.99$) และเมื่อผ่านกระบวนการสอบโดยใช้รูปแบบ OSCE พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยทักษะทางคลินิกการพยาบาลมารดาและทารกเพิ่มขึ้นและอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 9.20, SD = 1.11$)

3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารก และทักษะทาง

คลินิกการพยาบาลมารดาและทารก ระยะก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง (p < .001)
 3.1 ภายหลังการใช้รูปแบบฯ คะแนนเฉลี่ยของการรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารกสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ OSCE อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p < .001)
 3.2 ภายหลังการใช้รูปแบบฯ คะแนนเฉลี่ยของทักษะทางคลินิกการพยาบาลมารดาและทารกสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ OSCE อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p < .001)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารก และทักษะทางคลินิกการพยาบาลมารดาและทารก ระยะก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

ตัวแปร	\bar{x}	SD	df	t	p-value
การรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารก					
ก่อนการทดลอง	1.75	0.87	76	8.284	.000
หลังการทดลอง	3.00	0.91			
ทักษะทางคลินิกเกี่ยวกับการพยาบาลมารดาและทารก					
ก่อนการทดลอง	6.58	0.99	76	15.212	.000
หลังการทดลอง	9.20	1.11			

การอภิปรายผล

1. การรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารกของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 3 ภายหลังการใช้รูปแบบการสอบ OSCE กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารกสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการสอบ OSCE อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p < .001) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการใช้รูปแบบการสอบ OSCE สามารถส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะการพยาบาลมารดาและทารกของนักศึกษาพยาบาลได้ โดยรูปแบบการสอบมีกระบวนการ ขั้นตอนที่เป็นระบบ ทั้งการเตรียมทีม การสร้างโจทย์สถานการณ์ที่รัดกุม รอบคอบ และเสมือนจริง กระตุ้นให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเตรียมการสอบและเกิดความตระหนักในการให้การพยาบาลมารดาและทารก รวมทั้งการสอบในแต่ละสถานีเปิดโอกาสให้นักศึกษาทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ (Ekthamasuth et al., 2017) ทักษะที่ใช้ในการสอบ OSCE เป็นทักษะที่นักศึกษาเคยมีประสบการณ์จากการเรียนภาคทดลอง และเคยผ่านกระบวนการการสาธิตย้อนกลับในรายวิชามาแล้ว โดยก่อนการสาธิตย้อนกลับในแต่ละทักษะนั้นนักศึกษาต้องมีการเตรียมความพร้อม และทำความเข้าใจแบบประเมินก่อนการสอบ สอดคล้องกับการศึกษา

ของ Srisuying et al. (2018) ทำการศึกษาสมรรถนะการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งด้านทัศนคติ ด้านการปฏิบัติการพยาบาล และด้านความรู้ เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีสมรรถนะการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับการศึกษาของ Booranatanit et al. (2019) ที่ทำการศึกษาระยะผลของการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายในรายวิชาการพยาบาลมารดา ทารกแรกเกิด และการผดุงครรภ์ 1 พบว่าการจัดการเรียนการสอนแบบหลากหลายช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ส่งเสริมให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะของนักศึกษาในการให้การพยาบาลมารดาและทารก นอกจากนี้รายวิชามีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นไปตามมาตรฐาน ช่วยให้อาจารย์ผู้สอนสามารถดูแลนักศึกษาได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งอาจารย์ผู้สอนมีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านที่สอน มีการสอนและสาธิต

ย้อนกลับในทักษะปฏิบัติที่จำเป็นต่าง ๆ มีการสอดแทรก เนื้อหาและองค์ความรู้ใหม่ ปลุกฝังค่านิยมและทัศนคติที่ดี มีความมั่นใจในการปฏิบัติทักษะการพยาบาลมารดาทารก และการผดุงครรภ์ (Thaewpia et al., 2015)

2. ทักษะทางคลินิกการพยาบาลมารดาและทารก ของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 3 หลังการใช้ รูปแบบการสอบ OSCE สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการสอบ OSCE อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) จากการศึกษา นี้ แสดงให้เห็นว่าการสอบโดยใช้รูปแบบการสอบ OSCE สามารถประเมินและเพิ่มทักษะทางคลินิกให้แก่กลุ่มตัวอย่าง ได้โดยเฉพาะทักษะการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา (Thamnamsin et al., 2018) เนื่องจากกระบวนการสอบ เกิดจากการใช้โจทย์สถานการณ์เสมือนจริง ให้การพยาบาล ภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลา (Abdelaziz, Hany, Atwa, Talaat, & Hosny, 2015) เกิดการควบคุมตนเองได้ดีขึ้น ทำให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติทักษะทางคลินิก สอดคล้องกับการศึกษาของ Ekthamasuth et al. (2017) ได้ทำการศึกษารูปแบบการสอบทักษะทางคลินิก โดยใช้ OSCE วิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 2 ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการสอบ OSCE สามารถประเมินความรู้และทักษะการปฏิบัติการพยาบาล รวมทั้งสามารถจำแนกความสามารถในการปฏิบัติของ นักศึกษาได้ โดยสอบผ่านทั้งความรู้ ทักษะการปฏิบัติการพยาบาล และสอบผ่านทักษะการตัดสินใจและการสื่อสาร แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการสอบ OSCE ทำให้ผู้สอนสามารถ ประเมินนักศึกษาได้เป็นรายบุคคล และสามารถทราบถึง ความรู้และทักษะทางคลินิทางด้านที่นักศึกษาต้องปรับปรุง ทำให้สามารถช่วยเหลือนักศึกษาได้ตรง และสามารถพัฒนา นักศึกษาได้เป็นรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Wangmun, Kingmala, Pangsuk, and Yeunyaw (2018) ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการสอบ OSCE เพื่อประเมิน ความรู้และทักษะทางคลินิก รายวิชาปฏิบัติการรักษาโรค เบื้องต้นของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า ภายหลัง การสอบ OSCE คะแนนเฉลี่ยของความรู้และทักษะ ทางคลินิกเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเบื้องต้นสูงกว่า ก่อนการสอบ OSCE อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) และสอดคล้องกับการศึกษาของ Mousavizadeh, Manoochchri, Hosseini, and Larijani (2018) ได้ทำการ

ศึกษาผลของการสอบแบบ OSCE ต่อทักษะทางคลินิก ของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยพบว่าภายหลังการใช้ รูปแบบการสอบ OSCE นักศึกษามีสมรรถนะทางคลินิก ที่สูงกว่าก่อนการสอบแบบ OSCE อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01)

ข้อจำกัดของการวิจัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบ กลุ่มเดียว วัดก่อน-หลัง เป็นการวิจัยที่มุ่งอธิบาย ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรโดยมีการจัด กระทำกับตัวแปรอิสระที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น เพื่อติดตามผล การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม โดยไม่มีการสุ่ม กลุ่มตัวอย่าง และไม่ได้มีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน จึงอาจไม่สามารถบอกความเป็นเหตุเป็นผลได้ชัดเจน นอกจากนี้เป็นการวิจัยในนักศึกษาศาสนาบ้านเดียวอาจ ไม่สามารถนำไปใช้ในการอ้างอิงประชากรทั้งหมดได้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรทำการวิจัยแบบทดลองหรือกึ่งทดลอง เปรียบเทียบ 2 กลุ่ม เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบ การสอบทักษะทางคลินิกได้ชัดเจนขึ้น
2. ควรพัฒนาเครื่องมือในการสอบทักษะทาง คลินิกตามกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ เพื่อประเมิน คุณลักษณะของบัณฑิตได้สอดคล้องกับหลักสูตรมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ ที่อนุญาติงบประมาณสนับสนุนการวิจัย และขอ ขอบคุณผู้เข้าร่วมวิจัยที่กรุณาให้ความร่วมมือในการดำเนินการ วิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี รวมถึง ทุกท่านที่ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกต่อการศึกษาน สามารถสร้างเป็นผลงานการศึกษาในครั้งนี้

References

- Abdekaziz, A., Hany, M., Atwa., H., Talaat, W. & Hosny, S. (2016). Development, implementation, and evaluation of an integrated multidisciplinary objective structured clinical examination (OSCE) in primary health care settings within limited resources. *Medical Teacher, 38*(3), 272-279.
- Academic of Boromarajonani College of Nursing Surin. (2019). *Report on the result of the maternal and child practicum course*. Surin: Boromarajonani College of Nursing Surin. [In Thai]
- Booranatanit, C., Vithayachockitikhun, N., Eklakanarat, S. & Viboonwatthanakitt, R. (2019). The effectiveness of didactic teaching method in maternal and newborn nursing and midwifery I. *Ganesha Journal, 15*(2), 175-186. [In Thai]
- Boromarajonani College of Nursing Sawanpracharak Nakhonsawan. (2017). *Performance report of the maternal and newborn nursing and Midwifery 1 academic year 2016*. Nakhonsawan: Boromarajonani College of Nursing Sawanpracharak Nakhonsawan, Praboromarajchanok Institute Ministry of Public Health.
- Chan, Z. C. (2013). A systematic review of creative thinking/creativity in nursing education. *Nurse Education Today, 33*(11), 1382-1387.
- Chukumnerd, S. & Puicharoen, S. (2017). The use of objective structured clinical examination (OSCE) in nursing education. *The Southern College Network Journal of Nursing and Public Health, 4*(3), 236-248. [In Thai]
- Ekthamasuth, C., Taweasuk, P. & Chojjoho, R. (2017). The development of objective structured clinical examinations instrument in maternal and newborn nursing and midwifery practicum II. *Journal of Boromarajonani College of Nursing Bangkok, 33*(3), 27-37. [In Thai]
- Harden, R. M. (1988). What is an OSCE?. *Medical Teacher, 10*(1), 19-22.
- Kruekaew, J., Kritcharoen, S., Phon-in, K., Chatchawet, W. & Kaewpimon, P. (2018). The model of learning and teaching on midwifery course for nursing students to prepare for register nurse licensing examination. *Princess of Narathiwat University Journal, 10*(1), 13-26. [In Thai]
- Nakamadee, B., Veerapong, W. & Rongchay, A. (2016). Learning achievement and satisfaction with learning center teaching method in maternal and newborn nursing and midwifery I course of third year nursing students. *Apheit Journal, 22*(2), 79-91. [In Thai]
- Narkbubpha, R., Thungthin, P. & Chatchumni, M. (2017). Experiences of the objective structured clinical examination (OSCE) on nursing care during normal delivery, case study: Prachomklao College of Nursing, Phetchburi province. *Journal of Rangsit University: Teaching & Learning, 11*(1), 82-94. [In Thai]
- Office of the Higher Education Commission. (2020). *Announcement of the ministry of education subject: Bachelor's degree qualification standards nursing science 2017*. Retrieved May 14, 2020 from <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/data6/NQF.pdf>. [In Thai]

- Praboromarajchanok Institute Ministry of Public Health. (2016). *Guide to clinical skills assessment with OSCE*. Nonthaburi: Yutharin Printing. [In Thai]
- Phimchaisai, P., & Wongchantorn, N. (2018). The factors influencing achievement of practicum in nursing care for mother, infant, and midwifery 1 of nursing students at a private University in Nakhon Pathom province. *Journal of The Royal Thai Army Nurses, 19*(1), 154-163. [In Thai]
- Mousavizadeh, S. N., Manoochehri, H., Hosseini, M., & Larijani, F. A. (2018). Effect of objective structured clinical examination on nursing students' clinical skills. *Journal of Research In Medical And Dental Science, 6*(1), 323-329.
- Smith, V., Muldoon, K., & Biesty, L. (2012). The objective structured clinical examination (OSCE) as a strategy for assessing clinical competence in midwifery education in Ireland: A critical review. *Nurse education in practice, 12*(5), 242-247.
- Srisa-ard, B. (2010). *Basic research* (8th ed.). Bangkok: Suveeriyasan. [In Thai]
- Srisuying, M. A., Phanmuang, M. S., Toontum, M. K., Wirifai, M. S., & Wunchooserm, M. P. (2018). Midwifery nursing competencies among nursing students of srimahasarakham nursing college. *Mahasarakham Hospital Journal, 15*(3), 142-150. [In Thai]
- Thaewpia, S., Panmaung, S., Khamsawarde, N., Baothong, K., Thuntum, K., Phusee, S., & Puttabut, S. (2015). Authentic learning instructional model to enhance the midwifery competency and learning achievement of nursing students. *Nursing Science Journal of Thailand, 33*(1), 27-36. [In Thai]
- Thamnamsin, K., Punyapet, K., Noitung, S. & Artsanthia, J. (2018). The effect of the objective structured clinical examinations (OSCEs) on assessment of clinical practice skills in basic medical care of nursing. *Nursing Journal of the Ministry of Public Health, 28*(3), 63-75. [In Thai]
- Wangmun, W., Kingmala, C., Pangsuk, P. & Yeunyaw, T. (2018). The effects of an objective structured clinical examinations (OSCE) to evaluation knowledge and clinical skills in primary medical care subject of nursing students. *Journal of Health Science Boromarajonani College of Nursing Sunpasitthiprasong. 2*(3), 79-94. [In Thai]
- Weerawatthanodom, N., Sirisakulpaisal, B., Chairat, T. & Bangthamai, P. (2020). Evaluation of nursing practice by the objective structured clinical examination (OSCE). *Journal of Health and Nursing Research, 36*(1), 238-245. [In Thai]